

**MAŁOPOLSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
W KRAKOWIE**

WYDZIAŁ POLITYKI SPOŁECZNEJ

PS.III.0932-16-08

Kraków, dnia

26 MAJ 2009

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
Kraków, ul. Józefińska 14
wpł. dn. 02.05.2009
L. dz. 1/10003/09

DM - 16.06.2009
1/10003/09
2DR
2009
Ten...
**Pani
Józefa Grodecka
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Józefińska 15
30-529 Kraków**

Zespół Kontrolny Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie przeprowadził w IV kwartale 2008 roku kontrolę problemową w kierowanym przez Panią Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie (MOPS).

Przedmiotem kontroli było prowadzenie i zapewnienie miejsc w środowiskowych domach samopomocy, a także organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w okresie od 1 stycznia 2008 roku do 30 września 2008 roku. Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole podpisanym przez Panią, wraz z wykazem zmian wprowadzonych po uwzględnieniu zgłoszonych zastrzeżeń, w dniu 21 kwietnia 2009 roku.

W wyniku przeprowadzonej kontroli problemowej stwierdzono, iż w decyzjach przyznających specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w art. 18 ust. 3 i art. 50 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r., Nr 115, poz. 728 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. Nr. 189, poz. 1598 z późn. zm.), występują przypadki, że data rozpoczęcia wykonywania świadczenia jest wcześniejsza niż data wydania decyzji, tj. decyzja ma obowiązywać wstecz.

Podobnie w przypadku skierowań do środowiskowych domów samopomocy, zgodnie z art. 51 ww. ustawy, w niektórych z decyzji świadczenia są przyznawane za okres poprzedzających ich wydanie; rozbieżność w datach wynosiła nawet do trzech miesięcy. Miało to miejsce szczególnie w przypadku kontynuacji świadczeń udzielanych w roku 2007.

W obu przypadkach faktyczny tryb postępowania polegał na zawiadomieniu realizatora usług o ich przyznaniu, a następnie przeprowadzeniu formalnego postępowania administracyjnego. Zwrócić należy uwagę, iż na skutek przyjęcia takiego sposobu załatwiania spraw postępowanie administracyjne stało się w praktyce czynnością pozorną, bowiem musiało zakończyć się przyznaniem takiego świadczenia, jakie było faktycznie wykonywane przez realizatora.

Stwierdzono również wypadki, iż w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które zgodnie z art. 18 pkt 1 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej należą do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę, realizowane są również świadczenia nie wymagające specjalistycznego przygotowania zawodowego i nie związane ze szczególnymi potrzebami wynikającymi z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Chodzi tu przykładowo o wykonywanie zamiast stron świadczeń typu sprzątanie, gotowanie, robienie zakupów, malowanie mieszkania, wyprowadzanie psa itp. Jest to niezgodne z art. 50 ust 4 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi: „Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi

dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym”, oraz z rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.). Zgodnie z ww. przepisami w zakres specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi wchodzi wyłącznie asystowanie stronie przy wykonywaniu tego typu czynności, a nie wykonywanie ich zamiast nich.

Występowały również przypadki, iż uchylano decyzje przyznające usługi opiekuńcze pielęgnacyjne i gospodarcze i zastępowano je wyłącznie usługami opiekuńczymi specjalistycznymi, mimo że w trakcie postępowania nie udokumentowano okoliczności wskazujących na to, że strona nie będzie potrzebowała w przyszłości świadczeń niespecjalistycznych.

Dodatkowo występowały przypadki uchylania decyzji o świadczeniach opiekuńczych i wydanie decyzji o świadczeniach specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, mimo że aktach brakowało przekonującego udokumentowania zmiany sytuacji życiowej strony, która spowodowała potrzebę takiego rozstrzygnięcia, a zaświadczenia lekarskie wydane były na długo - do 19 miesięcy - przed postępowaniem.

W związku z powyższym, oraz biorąc pod uwagę ustalenia zawarte w protokole podpisanym 21 kwietnia 2008 roku, na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej proszę Panią Dyrektor, jako osobę kierującą jednostką, o podjęcie stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie poprzez:

1. Ustalanie dat rozpoczęcia realizacji skierowania do środowiskowych domów samopomocy oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie wcześniejszych niż data wydania decyzji, a w przypadku decyzji nie opatrzonej rygorem natychmiastowej wykonalności – niż moment, w którym decyzja staje się ostateczna.
2. Jeśli sytuacja wymaga natychmiastowego objęcia strony pomocą, ogłaszanie stronie decyzji ustnie, zgodnie z art. 14 i art. 109 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), i przystąpienie do jej realizacji, a następnie sporządzenie stosownego protokołu, przy zachowaniu wymogów formalnych określonych w art. 67 do 71 kodeksu postępowania administracyjnego.
3. Przyznawanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi wyłącznie w oparciu o zaświadczenie wystawione przez lekarza specjalistę, na przykład, neurologa lub psychiatrę po uprzedniej diagnozie, do ustalenia szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności strony potrzeba bowiem posiadania wiadomości specjalnych, o których mowa w art. 84 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego. W zaświadczeniu specjalista może zawrzeć dodatkowe informacje na temat pacjenta, które mogą stanowić wskazówkę przy wydawaniu decyzji w sprawie przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych oraz dla osoby realizującej usługi. W przypadku, gdy sytuacja osoby wymaga natychmiastowego udzielenia pomocy, nie jest dopuszczalne opieranie się na zaświadczeniu od psychologa. W takim przypadku podstawą decyzji może być zaświadczenie wystawione przez lekarza pierwszego kontaktu.
4. Realizowanie w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych tylko świadczeń, o których mowa w § 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.). Stronie należy w razie potrzeby zapewnić wspieranie oraz

asystowanie w codziennych czynnościach życiowych, jednak, o ile zachodzi potrzeba wykonywania takich czynności w zastępstwie strony, należy przyznać dodatkowo usługi opiekuńcze, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej.

5. Dokładne wyjaśnianie stanu faktycznego, zgodnie z art. 7 kodeksu postępowania administracyjnego, podczas postępowania w sprawie przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a w szczególności ustalanie, czy strona nie potrzebuje również usług opiekuńczych, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej.
6. Dokonywanie stosownych zmian decyzji w trybie art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, jeżeli w trakcie wykonywania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi zostanie stwierdzona potrzeba udzielenia również usług opiekuńczych o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej.

O podjętych działaniach, mających na celu realizację wyżej przedstawionych zaleceń proszę mnie poinformować w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Stosownie do art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r., Nr 115, poz. 728, z późn. zm.), w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia do Wojewody Małopolskiego, za pośrednictwem Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie zaleceń pokontrolnych zawartych w przedmiotowym wystąpieniu.

Zastępca Dyrektora Wydziału

mgr Renata Szlachta